

Díada de l'**11** de setembre

Festa nacional de Catalunya

© Generalitat de Catalunya. Disseny i producció: E. A. del Diari Oficial i de Publicacions. D. L.: B-24007-1997

"Benvolguts conciutadans,

A primers del segle XVIII els nostres avantpassats varen haver d'anar a la guerra en defensa de Catalunya. Concretament pretenien que l'Estat espanyol mantingués una estructura que consolidés les nostres institucions, i que fes possible un triple objectiu: el manteniment de la identitat catalana –o sia la llengua, la cultura, el dret civil, etc.–, la conservació d'un marge ampli de sobirania i el control de la nostra economia. Fou una guerra popular i ben portada per part dels catalans, tant militarment com diplomàticament, però finalment el joc, bastant fortuït, de les aliances europees ens va portar a la derrota. Derrota honorable, heroica fins i tot, que va motivar admiració i simpatia arreu d'Europa. Admiració i simpatia, però, que no ens varen evitar les dures conseqüències de la desfeta.

"Conscient de la nova situació, el poble català es va proposar un nou objectiu: reconstruir el país. Ja no amb les armes, ja no comptant amb el suport de les potències europees que ens havien abandonat, sinó comptant amb el treball de cada dia, amb l'esforç metòdic, amb la imitació dels països més avançats i amb un alt grau de cohesió social. Fou un esforç llarg, però al capdavant la derrota i trepitjada Catalunya de 1714 esdevingué la zona més dinàmica, més innovadora, més creadora de riquesa de tot Espanya.

"Després han passat moltes coses: guerres civils, dictadures, alts i baixos. Però el nord de Catalunya bàsicament s'ha mantingut: ser un país de progrés, de benestar ben repartit i de convivència. I amb voluntat de conservar la seva catalanitat.

"Però aquests objectius permanents, aquests objectius nostres com a nació i com a societat, s'han d'actualitzar constantment. S'han de posar al dia. I també constantment se n'ha de fer balanç. El dia de la nostra festa nacional és molt indicat per fer-ho."

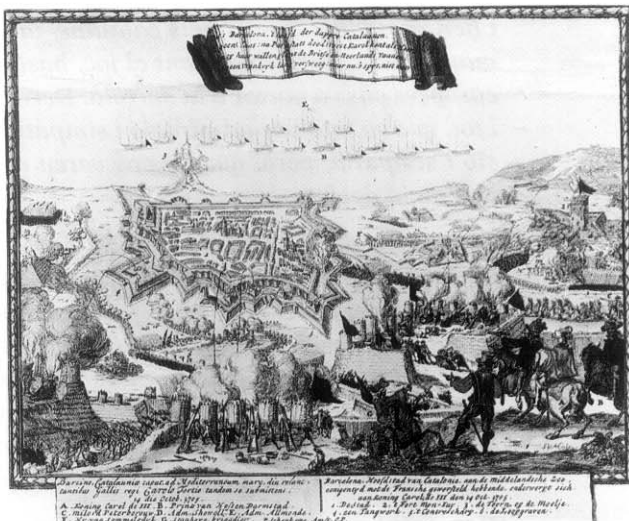
Jordi Pujol
President de la Generalitat
de Catalunya

Fragment del Missatge amb motiu de la Diada de l'Onze de Setembre de 1996.

La Guerra de Successió

La Guerra de Successió (1702-1714) va enfrontar Catalunya i la resta de països de la Corona d'Aragó amb Castella, en el marc d'un conflicte internacional d'abast europeu. Una de les principals conseqüències de la derrota va ser l'abolició de les Constitucions del Principat, el desmantellament institucional del país: la fi de l'Estat català.

Els precedents de la Guerra

Desembarcament de l'arxiduc Carles d'Àustria a Barcelona

Malgrat el clima bèl·lic predominant a Europa, Catalunya va viure, el darrer terç del segle XVII, un període de dinamització. La producció i la productivitat agràries van créixer arreu; a més, les comarques litorals van iniciar un procés d'especialització, centrat en la vinya i en l'elaboració d'aiguardents; aquest procés es consolidaria després de la guerra. A les ciutats, una burgesia més activa debatia projectes d'expansió comercial.

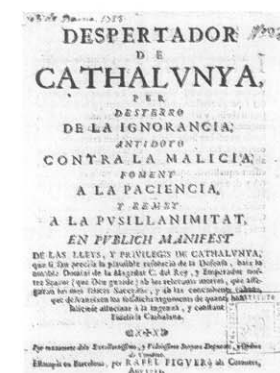
L'exemple més representatiu d'aquest canvi d'actitud és Narcís Feliu de la Penya, autor de l'obra *Fénix de Cataluña*, on defensava la creació d'una

Cançó popular favorable als drets successoris de l'arxiduc Carles d'Àustria

gran companyia de comerç. El dinamisme econòmic català contrastava més i més amb la decadència de Castella i de l'imperi hispànic.

El 1700, el testament de Carles II, forçat per França en favor de Felip d'Anjou, nét de Lluís XIV, de la casa de Borbó, va generar, dins l'àmbit internacional, un ampli front de rebuig antiborbònic, que es va concretar en la Gran Aliança de l'Haia. Els estats aliats (l'Imperi austríac, Anglaterra, Holanda, alguns estats alemanys, Portugal i Savoia) pretenien imposar el candidat austríac: l'arxiduc Carles, nebot de la reina d'Espanya, Mariana de Neuburg. El 1702 s'iniciava, doncs, un conflicte bèl·lic internacional al voltant de la successió a la monarquia hispànica.

Tot i que Felip V va reunir corts a Barcelona i va jurar les constitucions, a Catalunya es va estendre, clandestinament, un important corrent de simpatia cap a l'arxiduc Carles. Felip ja havia violat les Constitucions catalanes, mentre que l'arxiduc Carles oferia garanties de respectar-

les. El juny del 1705, representants de l'oposició antiborbònica catalana van signar amb Anglaterra el pacte de Gènova. Entre altres punts, la monarquia anglesa s'hi comprometia a garantir que, fos quin fos el resultat de la guerra, Catalunya no perdria les seves Constitucions. Al novembre d'aquell mateix any, l'arxiduc Carles entrava a Barcelona i era proclamat rei pels catalans. Des d'aquest moment, la Guerra de Successió esdevenia també una guerra civil dins la Península i Catalunya quedava alineada amb els aliats europeus.

La Guerra de Successió

Gravat del setge militar de Barcelona, el 1714

Représentation des actions les plus remarquables du siège de Barcel. Défilé de M. de Villars, Marquis de Montmélian, le 10 septembre 1714. L'entrée de la ville le 11 septembre 1714. L'entrée de la ville le 11 septembre 1714. L'entrée de la ville le 11 septembre 1714.

Tot i alguns èxits inicials, els aliats van ser durament derrotats a Almansa (1707). A conseqüència d'aquesta batalla, les tropes borbòniques van ocupar els regnes de València i d'Aragó i algunes comarques del Principat. Els furs d'aquells territoris van ser abolits. Malgrat tot, els aliats aconseguiren importants èxits militars fora de la Península.

El general Bellver amb la Junta de Govern de Barcelona, l'onze de setembre de 1714

El 1711 moria el pare de l'arxiduc Carles, l'emperador Leopold I, i accedí a la successió l'arxiduc. El tractat d'Utrecht (1713) va segellar la pau entre les potències bel·ligerants; Felip V s'hi consolidava com a rei d'Espanya, a canvi, però, d'importants concessions territorials i econòmiques als estats aliats. Des d'aquell moment, Catalunya va restar sola davant l'enorme potencial bèl·lic dels exèrcits franco-castellans.

La Resistència i l'onze de setembre de 1714

La Junta de Braços va acordar la resistència, sota la direcció del general Villarroya i el conseller Rafael Casanova. Però només dues places fortes podien resistir durant alguns mesos el setge: Barcelona i Cardona. La capital del Principat va ser assetjada per uns 40.000 homes, castellans i francesos. La Coronela, o milícia urbana, es va encarregar d'organitzar la resistència, sota les ordres del Consell de Cent. D'altra banda, en diverses comarques es van emprendre accions de guerrilla. En total, les tropes defensores de la ciutat eren formades per 5.300 homes. La resistència de Barcelona va durar tretze mesos i va provocar l'admiració d'una bona part de l'opinió pública europea.

A les cinc de la matinada del dia 11 de setembre de 1714, uns 20.000 soldats van iniciar l'assalt a la ciutat, a través de set bretxes de la muralla obertes per l'artilleria. La resistència, arreu, va obligar el duc de Berwick, cap de l'exèrcit atacant, a fer entrar en combat les tropes de reserva. La resistència va continuar carrer per carrer i es va saldar amb prop de 4.000 víctimes. A primera hora de la tarda, la ciutat va capitular després d'haver pactat amb el duc de Berwick la rendició sense represàlies. Res d'això no fou respectat.

Rafael Casanova cau ferit mentre lluitava en defensa de la ciutat assetjada per les tropes franco-castellanes (Quadre d'A. Estruch)

Protagonistes i fets del 1714

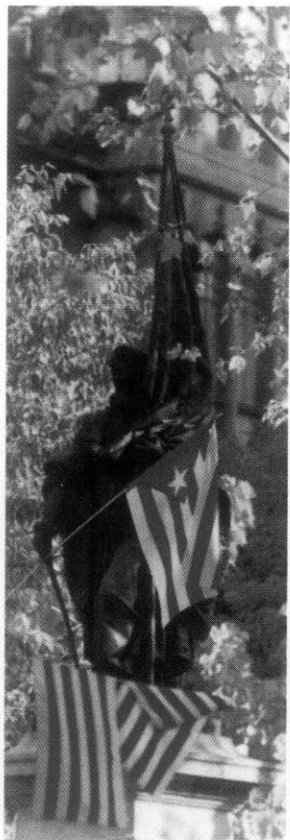
Rafael Casanova i Comas

Il·lustre polític nat a Moià (Bages) poc després del 1660. Era fill de Francesc Casanova i Solà, propietari rural i antic batlle de la vila, i de Maria Comes i Sors, de Lliçà de Munt (Vallès Oriental). Féu la carrera de dret a l'Estudi General de Barcelona, on es doctorà en 1686 o ja abans. En 1696 es casà amb Maria Bosc i Barba.

El 25 de gener de 1706, per mort del conseller tercer de Barcelona, Jacint Lloreda, fou desin-saculat el substitut al càrrec. Correspongué d'ocupar-lo a Rafael Casanova. Hem de mesurar l'eficàcia en el càrrec pel nomenament de ciutadà honrat amb què l'afavorí l'arxiduc, el Carles III dels catalans, el 6 de febrer de 1707.

Com a ciutadà honrat assistí a les sessions del Braç Reial de la famosa Junta de Braços inaugurada a Barcelona el 30 de juny de 1713. Entre les primeres mesures adoptades figurà, l'11 de juliol de 1713, la creació de la Junta Secreta de cinc persones, destinada a estudiar les propostes emeses pel tinent mariscal Antoni de Villarroel, cap de les forces catalanes. El fet que un dels membres d'aquesta Junta fos Rafael Casanova ja palesa l'especial consideració de què gaudia aleshores.

Atacada Barcelona el 25 de juliol següent, la ciutat resistí amb èxit la violenta pressió enemiga. En aquesta avinentesa, el 30 de novembre de 1713 Casanova sortí anomenat conseller en cap. A causa d'aquest nomenament, Rafael Casanova i Comes es convertia en la primera autoritat municipal. El càrrec duia aparellat el grau de coronel de la Coronela, la milícia ciutadana dels gre-

Làpida de la tomba de Rafael Casanova a l'església de Sant Boi

mis, que era la base més nombrosa de la guarnició, i encara el títol de cap militar de la plaça. Sotmesa la ciutat a un espantós bombardeig d'artilleria per sembrar el terror, dirigí el complex conjunt de mesures que calia arbitrar diàriament per a la prossecució de la lluita.

Durant els dies 12, 13 i 14 d'agost, en produir-se els primers assalts contra Barcelona, cruentament rebutjats, Casanova estigué present, amb zel extraordinari, de dia i de nit, a diversos punts de perill a l'avantguarda. La desesperada situació de la plaça, on restaven pocs homes indemnes i la fam causava grans estralls, impulsà Berwick –comandant de les forces assaltants– a proposar la rendició, en data 3 de setembre. Casanova, remarcant l'estat en què es trobaven i anunciant que la reserva de pólvora no cobria sinó les necessitats de dos o tres dies, exposà la conveniència de gestionar un armistici de dotze dies.

La proposició de Casanova no fou compartida per la majoria a l'assemblea de la Junta de Braços, i la lluita continuà.

El dia 11 de setembre, s'adreçà al sector del Portal Nou. Casanova retrocedí a la Casa de la Ciutat, per treure'n la bandera de Santa Eulàlia, tan venerada pels barcelonins, i capitanejar amb ella un contraatac que aplegués les darreres reserves combatives. Ja amb la bandera, voltat d'un seguici de prohoms que l'escortaven, s'avançà cap al baluard de Jonqueres, a l'esquerra de la línia de combat, mentre altres contraatacs eren planejats per Villarroel al centre i a la dreta. Devers les set del matí, la batalla prosseguia, molt cruenta.

Sobre la muralla de Jonqueres es produí un xoc formidable. Casanova, enarborant la bandera i voltat dels prohoms d'escorta, arrossegà al con-

traatac diverses companyies de la Coronela i tota la participació popular que hom pogué afegir encara. La lluita fou molt intensa i prolongada, probablement la més ferotge dels rabiosos combats d'aquella jornada.

Rafael Casanova rebé una bala que li travessà la caixa, mentre lluitava aferrissadament prop de la gola del baluard esmentat, sobre dos quarts de nou del matí. Aleshores hagué de cedir la bandera al comte de Lanuça, protector del braç militar. A Casanova se'l traslladà al col·legi de la Mercè, on li fou practicada una primera cura. Després de caure la ciutat en mans de les forces del rei Felip, temorosos amb fonament de la repressió enemiga, alguns familiars i amics de Casanova decidiren, davant la impossibilitat d'organitzar-li una fugida que no hauria resistit, de fer-lo per passar per mort.

El 1719, aprofitant segurament una amnistia, Casanova reaparegué en públic i tornà a exercir d'advocat a Barcelona. Ja en 1737, Casanova es retirà a viure a la propietat de Sant Boi. Hi morí el 3 de maig de 1743.

Amb la reproducció d'aquests textos, la Generalitat de Catalunya evoca la valuosa tasca de l'editor, historiador i escriptor Santiago Albertí (1930-1997), autor de l'obra *L'Onze de Setembre*.

Font: *Diccionari Biogràfic*, vol. I, Albertí editor, Barcelona: 1966, p. 490-494.

El general Moragues, lluitador indomable

General Moragues

Després de la caiguda de Barcelona, l'11 de setembre de 1714, un dels líders indiscutibles de la resistència catalana contra la monarquia felipista va ser el general Josep Moragues i Mas. Aquest combatent aferrissat havia hagut de capitular a Castellciutat, al costat de la Seu d'Urgell, el 28 de setembre de 1713, però havia reprès la lluita aplegant gent del Pallars i de l'Alt Urgell i dominava aquestes comarques. Moragues, juntament amb partides importants de guerrillers, comandades per Ermengol Amill, per Antoni Desvalls –marqués de Poal–, per Antoni Vidal i d'altres, hostigaren les tropes i les posicions felipistes fins a la capitulació de la capital catalana.

La seva convicció patriòtica el portà a voler continuar la lluita a Mallorca, encara en mans dels partidaris de Carles d'Àustria. Víctima d'una traïció, Moragues fou detingut i empresonat pels felipistes, i després de ser torturat fou executat a garrot el 27 de març de 1715. Posteriorment esquarterat, el cap del general va ser allotjat en una gàbia que penjaren al Portal de Mar i s'hi estigué 12 anys perquè servís d'escarment a qui es volgués resistir al domini dels nous amos de Catalunya.

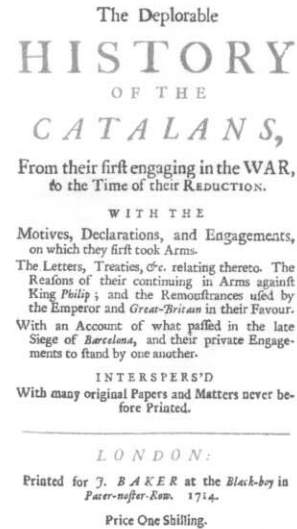
Les conseqüències de la desfeta

El 1714 es va instal·lar a Catalunya un règim d'ocupació. Les institucions catalanes –Corts, Generalitat, consells municipals, Coronela, etc.– van ser abolides. La Reial Audiència va ocupar solemnement la Casa dels Diputats del General, o Palau de la Generalitat. Les fortaleses van ser enderrocades i el poble desarmat. Molts dels oficials i soldats que havien participat en la resistència dels anys 1713-14 van ser empresonats o es van haver d'exiliar (en particular, a la cort de Viena). A Barcelona, l'exèrcit borbònic es va fer construir la Ciutadella militar per assegurar-se el control i la submissió de la ciutat. Les obres, iniciades el 1716, van implicar l'enderroc de 1.200 habitatges del barri de Ribera. Tots els estudis universitaris de Catalunya –Lleida, Barcelona, Tarragona, Girona, Solsona, Tortosa i Vic,– van ser tancats i al seu lloc es va crear una nova universitat a Cervera (1717). La repressió, en la seva brutalitat, però també en la seva execució sistemàtica i funcional, va prendre de vegades trets gairebé esperpèntics. Així, la campana anomenada Honorata de la seu de Barcelona va ser despenjada i fosa perquè «havia tocat en tots els moviments de les sedicions». I els bans d'interdicció d'armes als naturals del país van arribar fins i tot a prohibir la possessió de ganivets de punta.

El Decret de Nova Planta

El règim d'ocupació militar va ser confirmat, des d'un punt de vista jurídic, pel decret de Nova Planta (1716). Aquest abolia les Constitucions de Catalunya i imposava les lleis de Castella. El govern del Principat va quedar en mans d'un capità general que presidia la Reial Audiència i disposava de dotze corregidors, amb seu a les principals ciutats catalanes. Totes les institucions municipals de caràcter representatiu van ser abolides. Al seu lloc hom va imposar un sistema d'alcaldes i regidors, nomenats directament pel rei o pel capità general. En definitiva, la Nova Planta va imposar un sistema de govern absolutista en què tots els nomenaments i les decisions s'organitzaven de dalt a baix i tenien per últim responsable el mateix monarca. Aquest nou règim polític va tenir també una traducció en

Portada del llibre
La Deplorable Història
dels Catalans

l'àmbit fiscal. Els drets de la Generalitat i dels municipis van ser segrestats pel monarca. A més, hom va crear un nou impost. El cadastre, organitzat a través d'una doble línia: territorial (gravava els rèdits de les finques urbanes i rústiques) i personal (carregava damunt el treball i les empreses i mantenia l'exempció de nobles, eclesiàstics i altres privilegiats). Tot i que el cadastre va néixer com una imposició de guerra, el creixement econòmic viscut durant la centúria el va fer, a poc a poc, més suportable.

Extret de *Catalunya, història i memòria* (Ed. Proa: 1995) i altres fonts.

A vint anys d'aquell Onze de Setembre: 1977-1997

Des de la fi del segle XIX, l'Onze de Setembre es va anar convertint en una diada d'afirmació nacional dels catalans. No fou fins a l'any 1901 que la diada assolí presència al carrer, però la seva normalitat plena, amb participació de les institucions del país, amb l'homenatge pacífic i massiu dels ciutadans catalans, no s'aconseguí fins als anys trenta.

Arribat el règim democràtic, les manifestacions a Sant Boi de Llobregat, el 1976, i al centre de Barcelona, el 1977, van significar la represa de la tradició d'homenatge als que lluitaren per la llibertat i els drets nacionals de Catalunya. Aquest any 1997 es compleix el vintè aniversari d'aquella jornada que obria la porta a tantes esperances de realització nacional.

Després de la primera commemoració massiva a Sant Boi, l'any 1976, amb les llibertats democràtiques en camí de consolidació, fou a la capital de Catalunya on tingué lloc la celebració de la Diada de 1977. Amb la caiguda de Barcelona, l'Onze de Setembre de 1714, les llibertats de Catalunya havien estat suprimides, i aleshores s'iniciava el procés de la seva recuperació. Barcelona, d'altra banda, ja havia estat la seu de les institucions polítiques catalanes durant el període republicà des de 1931 fins a 1939.

El 15 de juny de 1977 se celebren, per primera vegada després de la dictadura franquista, eleccions legislatives lliures a l'Estat espanyol. Mentre al conjunt d'Espanya la força més votada és la Unió del Centro Democràtic (UCD), que encapçala Adolfo Suárez, a Catalunya les forces que obtenen més suport popular són: la dels Socialistes de Catalunya, el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), la mateixa Unió del Centro Democràtic (UCD) i el Pacte Democràtic per Catalunya, format per Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), Esquerra Democràtica de Catalunya (EDC), Partit Socialista de Catalunya-Reagrupament (PSC-R) i Front Nacional de Catalunya (FNC).

A Catalunya, les forces polítiques que en els seus programes recollien la reivindicació de les institucions de l'Estatut del 1932 eren clarament majoritàries. La celebració de la Diada es plantejava com un plebiscit nacional que havia de fer la balança al restabliment de la Generalitat i a l'assoliment d'un primer grau d'autonomia.

El dia 10 la Comissió organitzadora fa l'última reunió plenària i concreta els detalls tècnics de la concentració: diumenge, a les 17 hores, al passeig de Gràcia de Barcelona i també aprofita l'avinentsa per demanar a la ciutadania civisme i participació.

Eren moltes les poblacions de Catalunya que anunciaven manifestacions, concentracions i actes reivindicatius. Destaquem Lleida, Girona, l'Hospitalet de Llobregat i Sabadell, però a moltes viles i ciutats el nombre d'assistents va ser massiu, com ara al Tarròs,

a Moià, a Badalona, a Castelldefels, a Granollers, al Prat de Llobregat, a Manresa, a Mataró, a Vic...

Amb motiu de la Diada, el president Tarradellas s'adreça al poble català. En el seu missatge a la nació, recorda que és imminent la recuperació d'institucions catalanes, i per això apel·la a la responsabilitat i agraeix al poble la seva fidelitat al país i el suport als partits catalans.

El matí de l'Onze de Setembre, a Sant Boi, una representació de l'Assemblea de Parlamentaris ret homenatge a les despulles del conseller en cap de la ciutat de Barcelona, Rafael Casanova i Comas. Davant de la basílica de Santa Maria del Mar es concentren prop de 15.000 persones convocades per les organitzacions nacionalistes radicals. Hi parlen Fèlix Cucurull i Jordi Carbonell, que remarquen la lluita dels catalans per recuperar els seus drets i fan esment de la moderació de les reivindicacions d'aquell moment.

A banda d'evocar la preparació de les manifestacions, els diaris del diumenge dia 11 reproduïren un acord polític d'indubtable transcendència. Es parlava d'un acord entre els presidents Tarradellas i Soler, que venia a dotar de personalitat jurídica la Generalitat. Hi hauria una presidència, un consell executiu, i es crearia una comissió mixta de negociació. A tot això s'afegia la derogació del Decret de 5 d'abril de 1938 que, al seu torn, derogava l'Estatut d'autonomia de 1932.

El matí del dia 11 Catalunya era plena de banderes barrades; els balcons i els carrers exterioritzaven de forma contundent un sentiment popular d'adhesió nacional. A la tarda, el nombre d'assistents a la gran manifestació superava el milió de persones, i s'imposaven els eslògans de "Llibertat, Amnistia, Estatut d'autonomia" i "Volem l'Estatut". Abans d'iniciar la marxa, que presidien els representants dels partits parlamentaris, aquella gernació escoltà el missatge del president Tarradellas. El recorregut de la manifestació va ser: passeig de Gràcia, ronda de Sant Pere fins al carrer Alí Bei, passant pel davant del monument a Rafael Casanova.

Els diaris de dimarts dia 13 avaluaven els esdeveniments i coincidien que aquella havia estat una fita fonamental de la història de Catalunya i del seu autogovern. Les principals forces polítiques de Catalunya recollien en els seus comunicats de valoració el fet que aquella manifestació al carrer representava un enfortiment decisiu de les posicions negociadores dels catalans per assolir un primer feix de llibertats per Catalunya.

Quinze dies després, el 29 de setembre, un reial decret de l'Estat restablia la Generalitat de Catalunya, i Josep Tarradellas era reconegut com

a President de la Generalitat. En conseqüència, el dia 23 d'octubre retornava de l'exili francès al seu país després de gairebé quaranta anys.

El desembre de 1978, el rei Joan Carles sancionà la Constitució espanyola davant les Corts Generals de l'Estat. Al cap d'un any, el 18 de desembre de 1979, el rei sancionava també l'Estatut d'autonomia de Catalunya, aprovat primer per les Corts espanyoles, l'agost de 1979, i més tard, el 25 d'octubre d'aquell mateix any, sotmès a referèndum i aprovat pel poble de Catalunya.

El 20 de març de 1980 és també una data històrica per al país: se celebren les eleccions legislatives per a la constitució del Parlament de Catalunya.

El 12 de juny del mateix 1980, el Parlament aprovava una llei que declarava la diada de l'Onze de Setembre festa nacional de Catalunya.

Els Segadors, himne nacional

Els Segadors és una cançó popular del segle XVII. Parla de la guerra que es produí sis dècades abans que la de Successió i on els catalans, dirigits per la Generalitat, lluitaren contra el rei Felip IV de Castella, i molt especialment contra el seu home de confiança, el comte duc d'Olivares.

Els Segadors

L'any 1892 Francesc Alió publicava la lletra de l'antiga cançó d'*Els Segadors*, i hi aplicava la melodia d'una altra cançó popular.

L'any 1899, la revista *La Nació Catalana* va convocar un concurs per dotar l'himne català d'una lletra més curta; la poesia guanyadora, d'Emili Guanyavents, n'és la versió actual.

Durant les dictadures de Primo de Rivera (1923-1930) i del general Franco (1939-1975) va ser totalment prohibit. En aquests casos, el cant d'*Els Segadors* se substituïa per altres cançons com ara *La Balanguera*, *L'Emigrant*, *La Santa Espina* o *El Cant de la Senyera*, i fins i tot amb estrofes del *Virolai*.

Catalunya, triomfant,
tornarà a ser rica i plena!
Endarrera aquesta gent
tan ufana i tan superba!

Bon cop de falç!
Bon cop de falç, defensors de
Bon cop de falç! [la terra!

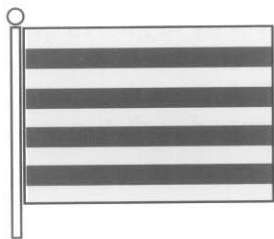
Ara és hora, segadors!
Ara és hora d'estar alerta!
Per quan vingui un altre juny
esmolem ben bé les eines!

(tornada)

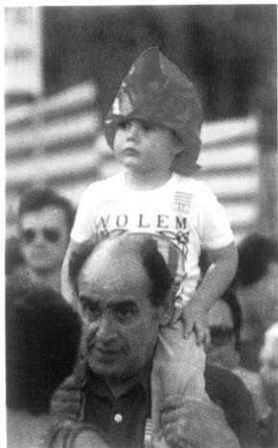
Que tremoli l'enemic
en veient la nostra ensenya:
com fem caure espigues d'or,
quan convé seguem cadenes!

(tornada)

La Bandera de Catalunya

La nostra bandera nacional, coneguda popularment com les quatre barres i la senyera, és, entre les banderes oficials en vigència, una de les més antigues del món. És una bandera de les denominades heràldiques, és a dir que es deriva de transferir el senyal d'un escut preexistent a un drap. La primera mostra documentada de l'escut català es remunta a l'any 1150, en un segell del comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV. Alguns li atribueixen un origen llegendari, segons el qual l'emperador franc, Carles el calb, va oferir, després d'una batalla, un escut al comte Guifré, xopant quatre dits en la seva ferida i dibuixant quatre pals sobre un escut d'or.

De bon començament la bandera de les quatre barres era únicament l'emblema del Casal de Barcelona, però a mesura que el país es va anar vertebrant, va deixar de ser un símbol exclusiu de la casa comtal per passar a ser-ho de tots els habitants del país. Els comtes de Barcelona esdevingueren progressivament sobirans de tot el territori de Catalunya. Cap al 1070, Ramon Berenguer I estructurava l'estat feudal català. Seixanta anys més tard, a través del matrimoni de Ramon Berenguer IV amb la reina Peronella, es realitza la unió dinàstica amb Aragó (1137). Des d'aleshores i fins al 1714, l'escut dels comtes de Barcelona fou l'escut de l'anomenada Corona d'Aragó o Confederació Catalanoaragonesa, formada originàriament per Catalunya, Aragó, València i les Illes Balears.

A partir del 1714 es va restringir l'ús de les quatre barres, per ordre de Felip V. Amb la Renaixença, a mitjan segle XIX, i amb el creixent sentiment catalanista, la presència pública de la senyera es va anar imposant. El 1914, la Manco-

munitat de Catalunya la va fer servir com a emblema oficial; el 1931, amb la instauració de la Generalitat de Catalunya, va adquirir caràcter plenament oficial.

De nou el franquisme va prohibir amb duresa la presència de la bandera catalana, i fins al 1976 no va ser despenalitzada la seva exhibició pública. L'Estatut de Catalunya de 1979 estableix que: "La bandera de Catalunya és la tradicional de les quatre barres vermelles en fons groc."

Ara, i d'ara endavant

Encara no fa trenta anys que Catalunya es movia entre les ombres i les tenalles de la dictadura franquista. De tant en tant donava senyals visibles de lluita i sabíem que, malgrat tot, la nació vivia. Fa vint anys, el 1977, la situació ja no era la mateixa. La fi de la dictadura desencadenà la dinàmica de la democràcia. A Catalunya significà també el retrobament de la identitat nacional. Era el moment de la represa d'una marxa endavant que encara no tenia una consistència política concreta.

Avui, la nova realitat del país està a la vista. Sense autocomplaença es pot afirmar que, malgrat l'existència de problemes encara per resoldre del tot, Catalunya viu l'època més sostinguda de democràcia, llibertats i prosperitat del segle vint. Hi ha, efectivament, el que alguns en diuen un "model català" de societat i de país.

Un model que fa compatibles la integració social, el progrés en tots els camps, i la capacitat d'actuar en àmbits territorials més amplis. Un model que es proposa combinar l'esperit de la tradició amb la capacitat d'innovació en un món global. Un model, en definitiva, fonamentat en la convivència com a valor màxim en una societat que té en compte la persona que hi ha en cadascun dels ciutadans.

El futur depèn de nosaltres mateixos i de la nostra capacitat de relació. De nosaltres, vol dir de tota la societat catalana d'avui: de les institucions públiques al servei de les necessitats col·lectives, de les entitats privades, i de les associacions de tota mena que són la font constant d'iniciatives i realitzacions. I sobretot, dels homes i dones, joves i grans que constitueixen la base del país en la seva diversitat. El futur no serà altra cosa que la suma de les voluntats de tots i de cadascun dels ciutadans de Catalunya.

Democràcia, pau, llibertat, cohesió social, convivència i solidaritat. Aquestes són les eines que, en cantar novament Els Segadors, hem de pensar a esmoliar.